

Ряд рукокрилі – це один із важливих компонентів природних угруповань, та, на жаль, одна із найвразливіших груп ссавців. Їх висока чутливість обумовлена особливостями біології, а саме: низька плодючість (один-два маля на рік) та високий рівень залежності від умов проживання та зимівлі (температура повітря, вологість, освітленість та ін.).

Метою роботи було визначення видової різноманітності кажанів в різних районах м. Одеса. Записи для досліджень хіроптерофауни робили за допомогою детектору ультразвуку LunaBat DFD-1 та диктофону Tascam DR-05 в сутінковий час доби (18-22 год.) влітку. Робота базується на матеріалах, отриманих в 2019–2021 рр.

Були досліджені наступні локації: парки серед міської забудови (один з водоймами, інший – без), парк на околиці міста, ділянки міської забудови в різних частинах міста, ділянка за межами населеного пункту, але серед сільськогосподарських угідь (є вплив антропогенного фактору).

Визначення видового різноманіття проводилось за допомогою комп'ютерної програми BatExplorer та літератури з описами знахідок кажанів в регіоні.

Серед 27 видів рукокрилих, що населяють територію України, в різних частинах міста Одеси, було виявлено 8: *Nyctalus noctula*, *Myotis daubentonii*, *Myotis dasycneme*, *Eptesicus serotinus*, *Plecotus austriacus*, *Vespertilio murinus*, *Pipistrellus kuhlii*, *Pipistrellus nathusii*.

Виявлено залежність розмірів кажана і місця його полювання та поселення, а саме:

- великорозмірні кажани (такі як *N. noctula*, *E. serotinus*, *V. murinus*) полюють переважно на комах середніх або великих розмірів та заселяють ліси, галявини та території житлових масивів;
- кормова база кажанів невеликих розмірів (*M. daubentonii*, *M. dasycneme*) зазвичай складається з дрібних навколотовних комах.

Для забудованої місцевості Одеси характерні види-синантропи (*E. serotinus* або *V. murinus*), натомість, для місцевості поблизу Тилігульського лиману найчастішими знахідками є *M. dasycneme* та *M. daubentonii*, хоча зафіксовані поодинокі реєстрації видів, що мігрують в пошуках корму (*P. auritus*).

Басюк В., Шевчук Л.

ЗАГИБЕЛЬ ДИКИХ ХОРДОВИХ ТВАРИН ФАУНИ УКРАЇНИ НА ДОРОГАХ

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна
e-mail: vitalinabas@ukr.net*

Basiuk V., Shevchuk L. ROADKILL OF WILD CHORDATE FAUNA OF UKRAINE.

The number of deaths of wild chordates on the roads of Ukraine in 2020-2021 was analyzed. The information was obtained by responding to inquiries in 24 regions of Ukraine, responses were received from five regions. The total number of recorded cases of roadkill of large chordates was 33 animals, the cases of small chordates were not registered at all.

Смерть тварин на дорогах не є гуманною по відношенню до них та не сприяє збереженню біорізноманіття, окрім того правильне розташування доріг може суттєво зберігати цінні природні оселища та запобігати їх фрагментації. За один польовий сезон 2004 року на присілкових дорогах Закарпаття та деяких інших регіонів України І. Загороднюк зафіксував загиблими 124 особини 24 видів хребетних (Загороднюк, 2006). Є. Скубак проводив дослідження щодо загибелі кажанів на дорогах в Національному парку «Святі гори». Ним була охоплена західна частина парку в межах Лиманського та Слов'янського районів Донецької області. Загалом зафіксовано 24 загиблих особини 9 видів (Скубак, 2018).

Нами було надіслано запити в обласні управління лісового та мисливського господарств, різні громадські організації та агропромислові комплекси, державні

екологічні інспекції 24 областей України щодо проблеми загибелі диких тварин на дорогах та ймовірного фіксування цих фактів. Ми отримали відповіді з п'яти областей. Загалом загальна кількість загиблих тварин внаслідок зіткнень з авто у різних областях України (Чернігівська, Київська, Львівська, Харківська, Хмельницька) за 2020–2021 роки склала 33 особини. Найбільше на дорогах гинуть дикі тварини у Київській (25 жертв) та Чернігівській областях (5 жертв). В ДТП найчастіше потрапляють: лось європейський (*Alces alces*) – 21 випадок та сарна європейська (*Capreolus capreolus*) – 9 випадків від загальної кількості тварин. Також ще гинуть олень шляхетний (*Cervus elaphus*) – 2 жертви та свиня дика (*Sus scrofa*) – 1 жертва. Також було здійснено звернення за місцем проживання до Олевського лісгоспу АПК (Житомирська область), але, на жаль, облік таких випадків там не здійснюється. Облік загибелі дрібних хордових тварин не здійснюється взагалі.

Аналіз отриманої інформації дозволяє зробити висновок, що дороги будуються, обсяги транспортного руху зростають, а питання зменшення безпосередньо впливу людської діяльності на фауну залишається нерозв'язаною та серйозною проблемою. Зменшити кількість жертв можна дбайливим ставленням до диких тварин, зокрема зменшенням швидкості транспорту у місцях ймовірного перетину дороги тваринами. Також потрібно будувати спеціальні переходи для тварин – екодуки, які не лише захищають тварин від поширення урбанізації, а й захищають людей від небезпеки ДТП.

Дрекало Р., Жуленко В., Шидловський І.

ЗИМОВА ОРНІТОФАУНА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ ВОРОНОВИХ В МІСЬКІЙ АГЛОМЕРАЦІЇ М. ЖИДАЧІВ

Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Грушевського, 4, м. Львів, 79005, Україна

e-mail: roksolana.sheremeta01@gmail.com

Drekalo R., Zhulenko V., Shydlovskyy I. WINTER AVIAFAUNA AND SPECIFIC DISTRIBUTION OF CROWS IN THE URBAN AGGLOMERATION OF THE TOWN OF ZHYDACHIV. Being an integral part of the ecosystem, birds play a significant role in the structure of natural communities, quickly reacting to the influence of various environmental factors, in particular, in the biotopes of people who have changed them. As a result of the constant anthropogenic transformation of the natural environment, the study of natural ecosystems at individual levels of biotopes is necessary to understand their stable functioning, which occurs in connection with irrelevant issues of preserving the organization of biosystem diversity.

Оскільки дослідженням зимової орнітофауни на територіях районних населених пунктів в Україні не приділяють достатньої уваги, ми вважаємо доцільним встановити якісний та відносний кількісний склад зимової орнітофауни й проаналізувати яким чином поширені представники Воронових на території міської агломерації районного центру Жидачів.

Дослідження зимової орнітофауни міської агломерації м. Жидачів. проводили у зимові періоди 2020–2022 рр. Для зручнішого аналізу зібраних даних, ми розділили територію досліджень на 13 типів оселищ. Відповідно, було зафіксовано та визначено 38 видів зимуючих птахів, з них один вид – Сова довгохвоста (*Strix uralensis*) траплявся декілька разів в околицях місцевого озера Промінь і на території заказника місцевого значення «Базиївка». Оскільки цей вид птахів охороняється згідно з Червоною книгою України (2009), Бернською конвенцією та CITES, проведення нами орнітологічних досліджень має і природоохоронну мету.

Обрахувавши відсоткове відношення кожного з облікованих видів птахів встановлено, що домінантними видами у зимовий період 2020–2021 рр. були: Синиця велика (*Parus major*) – 21,7 % і Грак (*Corvus frugilegus*) – 12,34 %. Домінантами у зимовий період 2021–